

V Praze dne 15. června 2001
k č.j.: 8.748/01-RNR

Z Á Z N A M
z jednání Rady pro národnosti vlády ČR (dále jen „Rada“)
dne 12. června 2001 od 10:00 hodin, Úřad vlády, nábrž. Edvarda Beneše 4, Praha 1

Přítomni členové Rady:

Helena Dluhošová (Kancelář prezidenta republiky), Hana Orgoníková (Poslanecká sněmovna P ČR), Běla Hejná (náměstkyně ministra práce a sociálních věcí), Zdeněk Novák (1. náměstek ministra kultury), Ludvík Albert (zástupce maďarské menšiny), Tadeusz Szkucik (zástupce polské menšiny), Vangelis Liolios (zástupce řecké menšiny), Jozef Horal, Peter Lipták (zástupci slovenské menšiny), Rosemarie Knapová (zástupkyně německé menšiny), Jarmila Balážová, Rudolf Tancoš a Stanislav Daniel (zástupci romské menšiny), Jan Jařab (předseda Rady).

Přítomni statutární zástupci členů Rady:

Olga Nováková (MF), Marie Rauchová (MŠMT).

Dále přítomni:

Ondřej Žežula (MPSV), Jana Vondráková (MK), Lenka Knapová (Ukrajinská iniciativa v ČR), Jana Haluková (Klub slovenské kultury), Martin Dzingel (Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku), Štefan Végh (Svaz Maďarů žijících v českých zemích), Andrej Sulitka (ředitel sekretariátu Rady), Eva Holková a Ladislav Goral (pracovníci sekretariátu Rady).

Na pozvání předsedy Rady:

Pavel Rychetský (místopředseda vlády a předseda LRV), Josef Kaňa (Senát P ČR), Michal Vajrauch, Martina Štěpánková a Zdeněk Duna (pracovníci odboru pro lidská práva Úřadu vlády ČR), Tomáš Kraus (Federace židovských obcí), Michał Chrzastowski (Polské krajanské centrum), Nad'a Vokušová (Slovensko-český klub).

* * * * *

Schválený program jednání

1. Informace o legislativním procesu projednávání vládního návrhu zákona o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů (sněmovní tisk č. 778)
2. Stanovisko Poradního výboru k Rámcové úmluvě o ochraně národnostních menšin ohledně České republiky
3. K postupu prací, týkajících se vypracování zásad poskytování státních dotací na vydávání menšinového tisku
4. Různé

V úvodu jednání přivítal Jan Jařab mpv Pavla Rychetského, který se zúčastnil části jednání (bod 1 – Informace o legislativním procesu projednávání vládního návrhu zákona o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů), senátora Josefa Kaňu, místopředsedu Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu P ČR, a další hosty.

Ad 1

Pavel Rychetský informoval členy Rady a přítomné hosty o legislativním procesu projednávání vládního návrhu zákona o právech příslušníků národnostních menšin, který prošel druhým čtením v Poslanecké sněmovně P ČR dne 16. května 2001 a ve třetím čtení dne 23. května 2001 byl schválen ve znění pozměňovacích návrhů. Z přítomných 163 poslanců "pro" hlasovalo 98, "proti" bylo 33. Senát P ČR bude návrh zákona projednávat na své 8. schůzi v červnu t.r. Pavel Rychetský konstatoval, že vzhledem k navrhované účinnosti zákona od 1. července 2001, jak návrh zákona schválila sněmovna, nelze vyloučit, že návrh zákona může Senát vrátit sněmovně, aby byl stanoven nový termín účinnosti. Důvodem je časová tíseň projednání návrhu zákona v orgánech Senátu, pak v plénu a následně podpis prezidenta.

Jan Jařab v této souvislosti uvedl, že senátní výbor pro evropskou integraci a také výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice projednají návrh zákona na svých schůzích dne 13. června t.r. Dne 14. června t.r. se uskuteční v Senátu veřejné slyšení na téma "Vytváření multikulturního prostředí v rámci občanské společnosti ČR a úloha národnostních menšin v tomto procesu", tedy i k předloženému návrhu zákona o právech příslušníků národnostních menšin. Jan Jařab proto vyzval zástupce národnostních menšin k účasti na tomto veřejném slyšení Senátu.

Senátor Josef Kaňa ujistil členy Rady, že o zájmu podpořit návrh zákona o právech příslušníků národnostních menšin v orgánech Senátu svědčí i plánované veřejné slyšení.

Ad 2

Jan Jařab uvedl stanovisko Poradního výboru k Rámcové úmluvě o ochraně národnostních menšin ohledně České republiky. Stručně komentoval pozitivní i kritické připomínky, jež jsou ve stanovisku obsaženy. Současně informoval o jednání ve Štrasburku, kterého se zúčastnil ve dnech 22. a 23. 5. t.r. Z tohoto jednání nevyplynuly zásadní výhrady vůči menšinové politice České republiky.

Vzhledem k tomu, že na jednání Rady nebyl přítomen zástupce MZV, Andrej Sulitka připomněl, že odbor lidských práv MZV požádal o stanovisko k předloženému materiálu příslušné resorty včetně Rady s tím, že na základě shromážděných podnětů připraví souhrnný komentář, který Česká republika předloží Poradnímu výboru do konce srpna t.r. Tento materiál by měl být zpracován v průběhu července t.r.

Rozprava

Peter Lipták konstatoval, že medializace Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin je nedostatečná, zejména je třeba zajistit lepší povědomí o tomto dokumentu na úrovni příslušných orgánů samosprávy. Považuje za významné, aby Rada měla informace o zřizování výborů pro národnostní menšiny, o jejich činnosti, případně jim mohla také poskytnout metodickou pomoc. Podle jeho mínění je rovněž důležité mít k dispozici statistické údaje o počtu jednotlivých menšin. V této souvislosti Andrej Sulitka informoval členy Rady o tom, že sekretariát Rady monitoruje zřizování výborů pro národnostní menšiny. Předseda Rady již oslovil dopisem přednosty okresních úřadů, hejtmany krajů a primátory statutárních měst a požádal je o sdělení, zda v jejich územním obvodu byly zřízeny tyto výbory, jaké je složení jejich členů a kdo je předsedou výboru. Příslušní zástupci veřejné správy by měli podat také informace o stávající činnosti těchto výborů. Odpovědi již postupně přicházejí. Po shromáždění údajů zpracuje sekretariát přehlednou zprávu, která bude k dispozici členům Rady. Začátkem července t.r. budou k dispozici rovněž předběžné výsledky letošního sčítání lidu.

Štefan Végh upozornil na bod 23, v němž se hovoří o skupinách osob, které nejsou českými státními občany, přičemž se účastní aktivit příslušných národnostních menšin. Jan Jařab

k tomu poznamenal, že bod 23 je komplikovaný, proto Poradní výbor ve vztahu k České republice formuloval svou připomínku jako doporučení v tom smyslu, že by bylo možné zvážit aplikaci Rámové úmluvy na příslušníky těchto skupin.

Helena Dluhošová zmínila, že statistické údaje neplatí absolutně. Existují také ukazatele vyplývající z kvalifikovaných odhadů.

Na rozpor mezi oficiálními statistickými údaji a kvalifikovaným odhadem poukázal u romské menšiny Rudolf Tancoš. Připomněl, že ne každý Rom se hlásí k romské národnosti, ale Romové všichni trpí pocitem strachu z ohrožení extremistickými skupinami a projevy rasismu. Vážnost této situace zdůraznil Tomáš Kraus, který sdělil, že zástupci židovské komunity již iniciovali na toto téma veřejné slyšení v Senátu (uskuteční se v září t.r.).

Jarmila Balážová se dotázala na termín zpracování připomínek. Současně upozornila na potřebu aktivnějšího dialogu mezi novináři, Radou a zástupci menšin.

Tadeusz Szkucik se soustředil na komentář v bodu 36. Řekl, že opatření by se neměla vztahovat pouze na romskou menšinu, ale na všechny menšiny. Kriticky se dále vyjádřil k nečinnosti veřejnoprávní ČT (bod 54). Ve vysílání ČT doposud chybí programy národnostních menšin, rovněž programy o národnostních menšinách. Jeho názor podpořila Jarmila Balážová s po-ukazem na zrušení romského vysílání *Amare Roma*. A v současnosti, i když se připravuje seriál *Velký vůz*, jeho tvůrci nekonzultují menšinovou problematiku se zástupci menšin. ČT informuje o životě menšin nepřesně, řekla. Na tyto podněty reagovala zástupkyně MŠMT Marie Rauchová, která konstatovala, že resort školství připravuje řadu opatření, mj. manuál pro školy o menšinách. Informaci o konkrétních krocích MŠMT může přednést na příštím jednání Rady. S ohledem na situaci ČT Hana Orgoníková navrhl, aby byli na jednání Rady pozváni zástupci Rady ČR a společně projednány možnosti menšinového vysílání. Jarmila Balážová požádala, aby před jednáním se zástupci Rady ČT měli členové Rady pro národnosti k dispozici přehled, co ČT doposud vysílala a vysílá o menšinách, resp. pro menšiny.

Závěr

Protože členové Rady nepředložili písemně připomínky ke stanovisku Poradního výboru (s výjimkou odboru všeobecné správy MV, jehož zástupce se na jednání omluvil), předseda Rady požádal všechny členy Rady o zaslání připomínek a podnětů nejpozději do 25. června t.r.

Ad 3

Materiál uvedl Jan Jařab. Návrh zpracoval sekretariát Rady na základě připomínek a podnětů z jednání pracovní skupiny dne 22. května t.r. Členům Rady bylo také postoupeno stanovisko MK k návrhu předložených zásad. Tyto připomínky se však týkají pracovní verze, která byla předmětem jednání pracovní skupiny 22. května t.r.

Nad'a Vokušová i další zástupci národnostních menšin se především zajímali, kdo bude administrovat poskytování dotací vydavatelům menšinového tisku a jak se bude postupovat. Jozef Horal připomněl, že problém stanovení kritérií, podle nichž by se mělo postupovat, je složitý hlavně z toho důvodu, že charakter jednotlivých titulů je velmi rozdílný. Menšinová periodika lze rozdělit do tří skupin: 1. kulturně společenská, 2. se zaměřením na sociální problematiku a 3. národně obrozenecká.

Běla Hejná zdůraznila potřebu rozpracování kritérií na vyhodnocování projektů. Modelově by mělo být hledisko společenské a oproti tomu profesionálně ekonomické sladěno, např. v po-

měru 50% / 50%. Znamená to také sladění se zásadami administrujícího resortu. Zdeněk Novák připomněl, že pokud by poskytovatelem dotací vydavatelům periodického menšinového tisku bylo MK, při postupu by byly uplatněny vnitřní zásady MK.

Michal Vajrauch navrhl vyjasnit postupová kritéria, rozlišit měkká data, tvrdá data, specifikovat data souřadná apod., dále stanovit, jak budou zohledňována a kdo je bude posuzovat.

V další rozpravě vystoupili zástupci menšin Jana Haluková, Štefan Végh, Ludvík Albert, Peter Lipták, kteří akcentovali otázku administrace poskytování dotací.

V průběhu jednání Rady bylo na sekretariát Rady ve Vladislavově ul. doručeno stanovisko odboru všeobecné správy MV, o němž z technických důvodů nebylo možné Radu informovat. Ve stanovisku se konstatuje, že k předloženému návrhu nemá odbor všeobecné správy MV žádné připomínky. Kromě toho se v tomto stanovisku konstatuje, že navržené zásady jsou v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a vycházejí ze zkušeností z minulých let. Kritéria pro hodnocení žádostí o dotace jsou stanovena účelně. Průběžnou kontrolu využívání dotací by měl kromě Rady vykonávat i příslušný orgán státní správy.

Závěr

O přijetí předloženého návrhu zásad, navíc se zohledněním návrhu Běly Hejné, hlasovalo PRO 6, PROTI BYL 1, ZDRŽELO SE 5. Návrh nebyl přijat.

Rada následně jednomyslně souhlasila s návrhem (Andrej Sulitka), aby předseda Rady informoval o nejasnosti ohledně dalšího poskytování dotací ze státního rozpočtu vydavatelům menšinového tisku místopředsedu vlády a předsedu Legislativní rady vlády Pavla Rychetského a záležitost se projednala společně s ministrem kultury Pavlem Dostálem.

Ad 4

- Jan Jařab stručně informoval o korespondenci s MŠMT ohledně možnosti poskytnutí finanční podpory na provedení rekonstrukce nebytových prostor, v nichž sídlí Kongres Poláků v Českém Těšíně.
- Andrej Sulitka informoval o návrzích nominací zástupců národnostních menšin do konzultační skupiny pro národnostní vysílání ČRo. Jde o tyto menšiny: Bulhaři - Natália Kalajdzieva, Němci - Martin Dzingel, Poláci - Michał Chrzastowski, Romové - Vojtěch Lavička, Rusové - Igor Zolotarev, Slováci - Nad'a Vokušová, Ukrajinci - Bohdan Rajčinec, dále komunita Vietnamců - Van Hoi Dinh a Židů - Leo Pavlát; zástupce za maďarskou a řeckou menšinu navrhnou jejich organizace dodatečně. Za sekretariát Rady bude v konzultační skupině pracovat Andrej Sulitka.
První jednání skupiny se má uskutečnit u programového ředitele ČRo Josefa Havla v srpnu nebo září t.r.
- Vangelis Liolios sdělil, že Asociace řeckých obcí, která obdržela dotaci ze státního rozpočtu na vydávání časopisu *Kalimera* na první pololetí 2001, nebude v letošním roce reflektovat na další dotaci. Děkuje Radě za podporu, ale z důvodu změn uvnitř řecké menšinové organizace se vydavatel rozhodl vrátit i poskytnutou dotaci na první pololetí.

Zaznamenal: Andrej Sulitka

Schválil: Jan Jařab